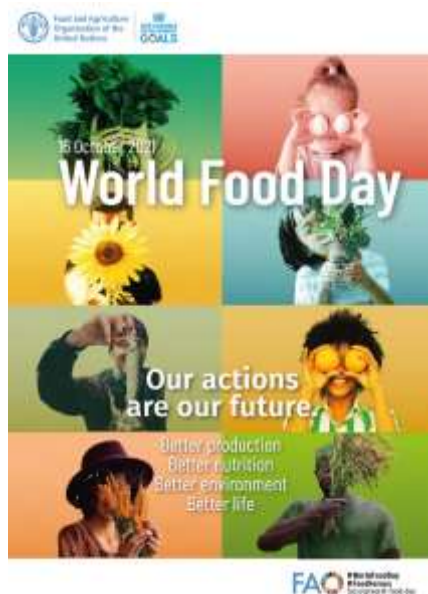


## „Наше активности су наша будућност.“

Организација за храну и пољопривреду сваке године слави 16. октобар - Свјетски дан хране, дан када је ова организација основана 1945. године. Обиљежавање Свјетског дана хране у Републици Српској активно се проводи од 2005. године уз подршку Министарства здравља и социјалне заштите у Влади Републике Српске и других институција и организација у Републици Српској.



Свјетски дан хране, 16. октобар 2021. године, обиљежава се под слоганом: „Наше активности су наша будућност.“

Уз нагласак на активности које су усмјерене на :

- ✓ Бољу производњу
- ✓ Бољу исхрану
- ✓ Боље животно окружење
- ✓ Бољи живот

Свјетска здравствена организација својим позивом „Укључи се“ (Get involved!) позива све актере друштва да се укључе у активности које ће бити усмјерене на повећање доступности здравствено безбједне и нутритивно вриједне хране кроз одрживу производњу хране, усвајање правилних навика у исхрани, правилно управљање ресурсима, чување природе и правилно управљање отпадним материјама како бисмо имали бољи живот, живјели у здравом окружењу које ће нам омогућити узгајање здравствено безбједне и нутритивно вриједне хране. Она подстиче на стварање окружења у којем ћемо радити на активностима подизања квалитета хране коју једемо и унапређивати своје физичке активности.

У свом позиву Свјетска здравствена организација нас и упозорва на важне чињенице које не смијемо пренебрегнути:

- ✓ Више од 3 милијарде људи (скоро 40 одсто свјетског становништво) нема приступ здравствено безбједној храни;

- ✓ Скоро 2 милијарде људи има прекомјерну тјелесну масу или је гојазно због лоших навика у исхрани и седентарног начина живота; Повезани трошкови здравствене заштите са овим проблемом могли би премашити 1,3 билиона долара годишње до 2030;
- ✓ Свјетски агро-прехранбени системи тренутно запошљавају милијарду људи, и то је више него било који други сектор;
- ✓ Мали пољопривредници производе више од 33 одсто укупно произведене хране на свијету, упркос изазовима, укључујући сиромаштво као и недостатак приступа ресурсима: финансијама, обуци и технологији;
- ✓ Глобално, 20 одсто више жена него мушкараца, у доби од 25 до 34 године, живи у крајњем сиромаштву, а више од 18 одсто жена живи са мање од 1,90 USD дневно;
- ✓ Свјетски прехранбени системи тренутно су одговорни за више од 33 одсто глобалне антропогене емисије гасова стаклене баште (стакленичких гасова);
- ✓ 14 процената свјетске хране се губи због неадекватне бербе, руковања, складиштења и транспорта, а 17 процената се троши на нивоу потрошача;
- ✓ 55 процената свјетске популације живи у градовима, а то ће се повећати на 68 процената до 2050;
- ✓ 10 посто људи је погођено небезбједном храном загађеном различитим микроорганизмима: бактеријама, вирусима, паразитима, или хемикалијама;
- ✓ Климатске промјене утичу на сиромашне у руралним подручјима, на пољопривредне приносе и продуктивност и могу допринијети промјени састава храњивих материја у усјевима, укључујући смањење протеина и неких есенцијалних минерала и витамина;
- ✓ Биодиверзитет пати и земљиште се деградира као резултат интензивираних пољопривреде, све веће потрошње хране са интензивном потрошњом ресурса и претварања природних екосистема у биљну производњу или пашњаке.

Свјетска здравствена организација указује на то да рјешење постоји и да је ту око нас, али да очигледно не гледамо широм отворених очију.

Она позива појединце, младе, владе, пољопривреднике, приватне компаније, цивилно друштво, истраживачке организације и академске заједнице да се укључе и допринесу трансформацији пољопривредно-прехранбених система. Природа неуморно ради у наше име пружајући нам наше основне потребе - воду, храну, чист ваздух, лијекове и материјале за изградњу настамби, склоништа. Али начин на који производимо, конзумирамо и бацамо храну чини непотребни притисак на природне ресурсе, животну средину и климу. Вријеме је да почнемо да учимо од природе и радимо с њом, а не против ње.

Људе, средства за живот, наше здравље и здравље наше планете потребно је неговати да би напредовали. Дрвеће чисти наш ваздух и хлади наше градове, али такође учествује у активностима унутар екосистема. Оно комуницира са својим корјенима и дијели ресурсе, попут хранљивих материја за храну. Као глобална заједница, свако од нас има своју улогу у трансформацији пољопривредно -прехранбених система - од влада до приватних компанија, пољопривредника, цивилног друштва, академске заједнице и свих појединаца, укључујући и младе!

Заједно можемо оснажити сваки елемент наших пољопривредно-прехранбених система да сарађују праведније, одрживије како би обезбједили сигурну храну од њиве до трпезе и даље.

У Републици Српској од 2003. године проводе се организоване планиране активности усмјерене на унапређење исхране и физичке активности и превенцију ризичног понашања, као и стварање окружења које подржава здраве животне стилове.

У децембру 2018. године усвојен је од стране Владе Републике Српске Акциони план за превенцију и контролу незаразних болести у Републици Српској за период од 2019. до 2026. године који је дефинисао 31 активност које заједнички имплементирају приватни и јавни сектор, владин и невладин сектор удружени са заједничким циљем у заједничким активностима усмјереним на унапређење здравља и стварање окружења које подржава здравље. Активности предвиђене Акционим планом подржавају мото Свјетске здравствене организације „Наше активности су наша будућност.“

Министарство здравља и социјалне заштите у Влади Републике Српске, у сарадњи са другим министарствима у Влади, Институтом за јавно здравство Републике Српске, предшколским и школским установама у Републици Српској обиљежава ове године Свјетски дан хране.

Активности које тренутно Институт за јавно здравство Републике Српске проводи усмјерене су на унапређење исхране дјете предшколске и школске доби, стандардизацију исхране у циљу обезбјеђења нутритивно вриједних оброка прилагођених предшколској и школској доби, смањењу укупне количине отпада, насталог усљед неискоришћене хране, подстицању производње нутритивно вриједнијих производа кроз рад са прехранбеном индустријом у циљу реформулације производа кроз активности Трећег програма из области здравства и два програма: Цјеловите житарице (*WholeGrain*) и програм Заједничка акција на имплементацији потврђених најбољих пракси у исхрани (*Joint Action on Implementation of Validated Best Practices in Nutrition, Best ReMaP*).

Уколико желите да се више упознате са активностима које предшколске установе проводе од 2014. године и које ће предшколске установе провести у оквиру обиљежавања Свјетског дана хране 2021. године позивамо Вас да посјетите *facebook* и инстаграм странице предшколских установа „Бубамара“, Пале, „Чика Јова Змај“ из Фоче, „Наша радост“ из Прњавора, „Лепа Радић“ Градишка, „Чика Јова Змај“ Бијељина, ЈУ Центра за предшколско васпитање и образовање Бања Лука, „Радост“ Братунац, „Полетарац“ Милићи, „Наша радост“ из Зворника, „Полетарац“ из Сребренице, „Први кораци“ Власеница, „Св.Евгенија – Царица Милица“ Невесиње, „Наша радост“ Требиње, ЈПУ "Мајке Југовић" Добој, ЈПУ „Трол“ Дервента, Основна школа „Змај Јова Јовановић“ Бања Лука, Основна школа „Јован Јовановић Змај“ Требиње, ЈУ Основна школа „Св. Василије Острошки“ Требиње.

Више о Свјетском дану хране 2021. прочитајте на службеној страници

<https://www.fao.org/world-food-day/en>

Надахните младе да буду креатори промјена и заговорници свијета у коме сви имају приступ довољним количинама нутритивно вриједне хране! Охрабрите младе да учествују тако што ће се придружити такмичењу за плакате или чак одржати локално такмичење за плакате, подстичући све учеснике да учествују у глобалном такмичењу до 5. новембра 2021. Ове године Peter Rabbit придружио се #FoodHeroes Организацији Уједињених нација за храну и пољопривреду (ФАО) и позива младе да постану хероји хране попут њега

Припремила: др сц. мед. Драгана Стојисављевић, специјалиста хигијене, супспецијалиста из области дијетотерапије, национални координатор за храну и исхрану